

Riktlinje för stiftelser inom Trelleborgs kommun

Antagen av: Kommunstyrelsen den 27 september 2023, § 244

Giltighetstid: Gäller tills vidare

Innehållsförteckning

1. Allmänt	3
2. Förvaltning.....	3
Anknuten förvaltning.....	3
Egen förvaltning	4
Administrativa uppgifter.....	4
Val av styrelseledamöter – stiftelser med egen styrelse	4
3. Förvaltningsuppdraget	4
Kommunledningsförvaltningen	4
4. Ekonomisk förvaltning	5
Löpande bokföring, bokslut, årsredovisning och sammanställning av räkenskaper	5
Medelsförvaltning	5
Beskattning och deklarationer	6
5. Fullföljd och utdelning av bidrag	6
6. Revision	7
7. Tillsyn och myndighetskontakter	7

1. Allmänt

Bestämmelserna i stiftelselagen (1994:1220), SL, tillämpas vid kommunens förvaltning av stiftelser.

En stiftelse bildas genom att egendom enligt förordnande av en eller flera stiftare avskiljs för att varaktigt förvaltas som en självständig förmögenhet för ett bestämt ändamål. Stiftelsens egendom ska anses vara avskild när den har tagits om hand av någon som har åtagit sig att förvalta den i enlighet med stiftelseförordnandet.

När Trelleborgs kommun genom kommunstyrelsen åtar sig förvaltningsuppdrag avseende en stiftelse har kommunen att följa föreskrifterna dels i stiftelseförordnandet, dels i stiftelselagen. Innan ett förvaltningsåtagande görs ska innebörden och konsekvenserna av ett åtagande klargöras och bedömas.

Av förarbetena till 2 kap. 3 § SL följer att det är kommunstyrelsen som svarar för att föreskrifterna följs - har det yttersta förvaltningsansvaret i egenskap av kommunens högsta verkställande organ. Underordnade kommunala organ, t.ex. nämnder, är inte självständiga juridiska personer och kan därför inte vara förvaltare i juridisk mening. Däremot kan ett sådant organ sköta särskilda förvaltningsuppgifter på uppdrag av kommunstyrelsen eller i enlighet med föreskrifter i förordnande, t.ex. att administrera och bereda underlag för beslut om utdelning av bidrag.

Stiftelseförordnandet, viljeförklaringen, ska vara skriftligt och undertecknat av stiftaren/stiftarna. Av förordnandet ska framgå - direkt eller indirekt - stiftelsens ändamål och vilken egendom som tillskjuts. En fullständig ändamålsbestämning innefattar:

- syfte - inom vilket område stiftelsen ska verka eller vad den ska verka för
- verksamhetsföremål - hur stiftelsen ska främja sitt ändamål
- destinatärskrets - vilka som ska få ta del av förmåner/utdelningar från stiftelsen.

Om en stiftelses syfte är att tillgodose ändamål som inte ligger inom kommunens kompetensområde, bör kommunen avstå från att åta sig förvaltningsuppdrag. Kommunen bör vidare avstå från förvaltningsuppdrag där stiftelsekapitalet understiger en summa som motsvarar 30 prisbasbelopp¹.

2. Förvaltning

Anknuten förvaltning

När ett förvaltningsåtagande görs av en juridisk person, t.ex. Trelleborgs kommun, föreligger anknuten förvaltning i stiftelselagens mening.

Sedan kommunen åtagit sig ett förvaltningsuppdrag är det kommunstyrelsen som – inom ramen för vad som föreskrivs i stiftelseförordnandet och gäller enligt lag – utövar de rättsliga befogenheterna med avseende på egendomen eller vad som trätt

¹ 30 * 52 500 kr för 2023 (1 575 000 kr)

i dess ställe. Kommunstyrelsen är därmed stiftelsens förvaltare – dess styrelse i vanlig mening.

Egen förvaltning

Utan att vara förvaltare sköter Trelleborgs kommun viss administration för ett antal stiftelser med egen förvaltning. Sådan förvaltning föreligger när stiftelseförordnanden utpekar fysiska personer, ofta genom tjänsteställning, att som stiftelsens styrelse förvalta dess egendom. Som juridisk person kan kommunen inte själv förordna om en stiftelses bildande och samtidigt själv vara förvaltare. Kommunen kan endast bilda stiftelser med egen förvaltning – egen styrelse.

Administrativa uppgifter

Kommunen har inte något förvaltningsansvar för stiftelser med egen förvaltning. Administrativa uppgifter som kommunen åtar sig för andra stiftelser än anknutna stiftelser ska vara reglerade genom överenskommelse och utföras mot skälig ersättning för kostnaden.

Val av styrelseledamöter – stiftelser med egen styrelse

Kommunen har åtagit sig att i enlighet med föreskrifter i stiftelseförordnanden utse ett antal eller samtliga styrelseledamöter på visst sätt i stiftelser med egen styrelse. Ett sådant åtagande innefattar inte något förvaltningsansvar utöver vad som anges i stiftelseförordnandet. Om inte annat föreskrivs i stiftelseförordnandet är det kommunfullmäktige i egenskap av kommunens högsta beslutande organ som väljer styrelseledamöter i stiftelser med egen förvaltning. Sådant val är i sig inte ett politiskt betingat val. Valda ledamöter företräder endast stiftelsen utifrån stiftelsens ändamål och föreskrifter. Styrelseledamöter väljs för en mandattid om minst 4 år, om inte annat följer av stiftelseförordnandet.

3. Förvaltningsuppdraget

Kommunledningsförvaltningen

Kommunstyrelsen svarar för att föreskrifterna i stiftelseförordnandet följs. På uppdrag av kommunstyrelsen svarar kommunledningsförvaltningen övergripande för att administrationen av förvaltningsuppdraget utförs på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt. Kommunledningsförvaltningen får i sin tur uppdra åt andra avdelningar och organ inom kommunen att utföra förvaltningsuppgifter. Kommunstyrelsens yttersta förvaltningsansvar och beslut i avgörande frågor kan inte delegeras.

Kommunledningsförvaltningen svarar för att stiftelseförordnanden och övriga handlingar avseende stiftelsen förvaras på ett ordnat och betryggande sätt.

Kommunledningsförvaltningen svarar för att bokföringsskyldighet m.m. enligt bokföringslagen (1999:1078), BL, respektive skyldighet att föra räkenskaper enligt 3 kap. 2 § SL fullföljs.

4. Ekonomisk förvaltning

På uppdrag av kommunstyrelsen handhar kommunledningsförvaltningen den ekonomiska förvaltningen för kommunens anknutna stiftelser, samt för den ekonomiska administration som kommunen åtagit sig avseende stiftelser med egen förvaltning.

Löpande bokföring, bokslut, årsredovisning och sammanställning av räkenskaper

En stiftelse är bokföringsskyldig om värdet av tillgångarna, beräknat till marknadsvärde, överstiger 1,5 mnkr. En stiftelse som är bokföringsskyldig är också skyldig att upprätta årsredovisning. Denna ska undertecknas av kommunstyrelsen för anknuten stiftelse, och av styrelsens samtliga ledamöter om stiftelsen har egen förvaltning, 2 kap. 7 § fjärde stycket årsredovisningslagen (1995:1554), ÅRL.

Stiftelse som inte är bokföringsskyldig ska fortlöpande föra räkenskaper över belopp som har inbetalats till eller utbetalats av stiftelsen. Det ska finnas verifikationer för in- och utbetalningar.

En stiftelse får ha sin förmögenhet gemensamt placerad med annan eller andra stiftelsers förmögenhet, och får beträffande den gemensamt placerade förmögenheten ha räkenskaper som är gemensamma med den eller de andra stiftelserna, 3 kap. 2 § första stycket SL. Räkenskaperna ska enligt andra stycket samma lagrum avslutas med en sammanställning för varje räkenskapsår. Av sammanställningen ska framgå värdet av tillgångar och skulder vid räkenskapsårets början och slut samt inkomster och utgifter under räkenskapsåret. I sammanställningen ska även värdet av stiftelsens tillgångar vid räkenskapsårets slut anges.

Sammanställningar enligt 3 kap. 2 § andra stycket SL ska godkännas av kommundirektören eller av kommundirektören utsedd person. Härutöver ska kommunledningsförvaltningen årligen upprätta en redogörelse över stiftelseförvaltningen föregående år som ska underställas kommunstyrelsen för godkännande.

Kommunledningsförvaltningen har att senast vid utgången av februari månad lämna uppgift till utdelande enhet om fria utdelningsbara medel för året.

Medelsförvaltning

I den mån det inte följer av stiftelseförordnandet hur en stiftelses kapital ska vara placerat, svarar styrelsen/förvaltaren för att förmögenheten är placerad på ett godtagbart sätt (2 kap. 4 § SL). Med godtagbar placering avses en med hänsyn till ändamål och verksamhet lämplig avvägning mellan faktorer som risk, värdestegring och avkastning. Inom ramen för detta tillämpas de finansiella riktlinjer som kommunstyrelsen har fastställt. Vid diskretionär förvaltning ska avtal upprättas med värdepappersförvaltaren.

En stiftelse får placera sin förmögenhet gemensamt med andra stiftelser, om annat inte följer av stiftelseförordnandet (2 kap. 5 § SL). Stiftelsemedel får inte sammanblandas med förvaltares, styrelsemedlemmars eller andra personers medel.

Detta innebär bl.a. att varje enskild stiftelses egna medel i den gemensamma förvaltningen måste konkretiseras - att den inte får utgöra endast en andel av det totala värdet av placeringen.

Beskattning och deklarationer

Trelleborgs kommun är som juridisk person helt undantagen från inkomstbeskattning. Enligt praxis omfattar den kommunala skattebefrielsen även självständiga stiftelser med anknuten förvaltning – s.k. förvaltararmitta.

Stiftelse som är undantagen från beskattning ska lämna särskild uppgift, blankett 3, till Skatteverket med uppgifter som är av betydelse för bedömning om förutsättningarna för skattebefrielse föreligger.

Stiftelse som har egen förvaltning – egen styrelse – är enligt bestämmelserna i 7 kap. 4–7 §§ inkomstskattelagen, IL, undantagen från beskattning endast om särskilda villkor är uppfyllda:

- *ändamålskravet* - stiftelsen ska ha ett eller flera allmännyttiga ändamål, och
- *verksamhetskravet* - stiftelsen ska i den verksamhet som bedrivs till minst 90-95 % främja allmännyttigt ändamål, och
- *fullföljdskravet* - stiftelsen ska under beskattningsåret eller sammantaget under en period av flera år ha delat ut minst 75-80 % av sin avkastning för allmännyttiga ändamål.

Stiftelse med egen förvaltning ska årligen lämna särskild självdeklaration.

5. Fullföljd och utdelning av bidrag

Fullföljden av stiftelsernas respektive ändamål enligt förordnanden utgör den centrala förvaltningsuppgiften i verksamheten. Många gamla förordnanden innehåller föreskrifter om förvaltning och utdelning som riktar sig till kommunala organ som har upphört eller ombildats. Sådana föreskrifter får i rimlig utsträckning omtolkas till närmast motsvarande nämnd eller enhet i nuvarande kommunala organisationsstruktur. Även utan särskilda föreskrifter i förordnanden om former för förvaltning och utdelning, får kommunstyrelsen uppdra förvaltningsuppgifter åt lämplig nämnd, enhet eller tjänstepersoner.

Kommunledningsförvaltningen har ansvar för att upprätta kommungemensamma rutiner för administration och handläggning av fullföljdsfrågor, vilka ska godkännas av kommunstyrelsen. Rutinerna ska avse:

- information till allmänheten, särskild målgrupp etc. om möjligheter att erhålla bidrag från stiftelse
- information till personer som kommer i kontakt med tänkbara destinatärer, tex. socialarbetare, kuratorer, rektorer/lärare
- administration av ansökningar
- beredning av beslut om utdelning i enlighet med stiftelseförordnande
- information till ekonomiavdelningen om svårigheter att uppfylla villkoren eller dela ut tillgänglig avkastning.

Det ankommer på kommunledningsförvaltningen att vara utdelande enheter behjälplig i förvaltningsfrågor, liksom att för kommunstyrelsens räkning fortlöpande följa upp att tillgängliga disponibla medel används.

En stiftelse är i princip skattebefriad om dess ändamål är att främja vård och uppfostran av barn, stödja undervisning och utbildning, utöva hjälpverksamhet bland behövande, främja vetenskaplig forskning eller stärka rikets försvar. Om detta inte sker förfaller skattebefrielsen. Enligt praxis skall minst 80 % av nettoavkastningen användas under en femårsperiod.

6. Revision

Varje stiftelse ska ha minst en revisor. I stiftelse som är bokföringsskyldig och är skyldig att upprätta årsredovisning ska revisor vara auktoriserad eller godkänd revisor. Till revisor får utses revisionsbolag med huvudansvarig revisor.

Till revisor i stiftelse som inte är bokföringsskyldig men har att avsluta räkenskaperna med en sammanställning för varje år enligt 3 kap. 2 § andra stycket SL, får lekmannarevisor utses.

Revisor ska ha den insikt och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till stiftelsens ändamål samt arten och värdet av stiftelsens tillgångar fordras för uppdragets fullgörande. Revisorerna ska i den omfattning som följer av god revisionssed granska stiftelsens räkenskaper, årsbokslut eller sammanställning enligt 3 kap. 2 § andra stycket SL samt styrelsens eller förvaltarens förvaltning. Revisorerna ska avge revisionsberättelse för varje räkenskapsår.

Revisorer i kommunens anknutna stiftelser utses av kommunfullmäktige, om inte annat föreskrivs i stiftelseförordnande. Revisorer i stiftelser med egen förvaltning utses av stiftelsens styrelse, om inte annat föreskrivs i förordnande.

7. Tillsyn och myndighetskontakter

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Samtliga kommunens anknutna stiftelser och andra stiftelser som kommunen har åtagit sig någon förvaltningsuppgift i ska vara registrerade i Länsstyrelsens stiftelseregister. Alla ändringar av registreringsuppgifter ska anmälas fortlöpande och skyndsamt till Länsstyrelsen.

Kommunledningsförvaltningen är kontaktenhet med myndigheter och andra intressenter i frågor som rör förvaltning av stiftelser.